



جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری



برنامه درسی

دوره: کارشناسی ناپیوسته

رشته: فرش دستباف

گروه: هنر

مصوب سی و یکمین جلسه تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۹

شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

برنامه درسی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای در سی و یکمین جلسه تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۹، برنامه

درسی دوره کارشناسی ناپیوسته فرش دستباف را به شرح زیر تصویب کرد:



ماده (۱) این برنامه درسی برای دانشجویانی که از مهرماه سال ۱۴۰۳ وارد دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزشی عالی می‌شوند قابل اجرا است.

ماده (۲) این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، عناوین دروس و سرفصل دروس تنظیم شده است و به تمامی دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی کشور که مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را دارند، برای اجرا ابلاغ می‌شود.

ماده (۳) این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ به مدت ۳ سال قابل اجرا است و پس از آن به بازنگری نیاز دارد.

عرفان خسرویان

رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

ناهید مسلمی

دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

محسن جهانشاهی

نایب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

فهرست

فصل اول: مشخصات کلی	۵
۱-۱- مقدمه	۶
۲-۱- تعریف	۶
۳-۱- هدف	۶
۴-۱- اهمیت و ضرورت	۶
۵-۱- نقش و توانایی فارغ‌التحصیلان	۷
۶-۱- مشاغل قابل احراز	۷
۷-۱- طول دوره و شکل نظام	۸
۸-۱- ضوابط و شرایط پذیرش دانشجو	۸
۹-۱- سهم درصد دروس نظری و عملی (برحسب واحد و ساعت)	۸
۱۰-۱- نوع درس (برحسب تعداد واحد)	۸
فصل دوم: عناوین دروس	۹
۱-۲- جدول دروس جبرانی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف	۱۰
۲-۲- جدول دروس عمومی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف	۱۰
۳-۲- جدول دروس مهارت عمومی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف	۱۰
۴-۲- جدول دروس پایه دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف	۱۱
۵-۲- جدول دروس تخصصی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف	۱۱
۶-۲- جدول دروس اختیاری دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف	۱۲
۷-۲- جدول ترم بندی پیشنهادی دروس دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف	۱۳
۱-۷-۲- نیمسال اول	۱۳
۲-۷-۲- نیمسال دوم	۱۳
۳-۷-۲- نیمسال سوم	۱۴
۴-۷-۲- نیمسال چهارم	۱۴
فصل سوم: سرفصل دروس	۱۵
۱-۳- درس طرح و نقش گلیم	۱۶
۲-۳- درس فیزیک الیاف و آزمایشگاه	۱۸
۳-۳- درس بافت فارسی	۲۰
۴-۳- درس تحول و تطور نقوش در فرش ایران	۲۲

۲۴ ۳-۵- درس طراحی فرش تکمیلی ۱
۲۵ ۳-۶- درس رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی
۲۷ ۳-۷- درس رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی
۲۹ ۳-۸- درس فیزیک رنگ
۳۰ ۳-۹- درس گلیم‌بافی پیشرفته
۳۱ ۳-۱۰- درس شناخت فرش جهان
۳۲ ۳-۱۱- درس رنگ‌آمیزی نقشه‌های فرش ایران
۳۷ ۳-۱۲- درس مهارت‌های بافت در تولید فرش
۳۹ ۳-۱۳- درس جغرافیای طرح و نقش فرش ایران
۴۱ ۳-۱۴- درس اقتصاد فرش
۴۳ ۳-۱۵- درس عملیات تکمیلی فرش
۴۵ ۳-۱۶- درس طراحی فرش تکمیلی ۲
۴۷ ۳-۱۷- درس حفاظت و مرمت فرش
۴۹ ۳-۱۸- درس بافت‌های ترکیبی
۵۱ ۳-۱۹- درس مدیریت تولید فرش
۵۳ ۳-۲۰- درس تحقیقات در فرش
۵۵ ۳-۲۱- درس زبان تخصصی
۵۷ ۳-۲۲- درس پروژه
۵۸ ۳-۲۳- درس کارورزی
۵۹ ۳-۲۴- درس طراحی گلیم
۶۱ ۳-۲۵- درس حفاظت و مرمت گلیم
۶۳ ۳-۲۶- درس خوشنویسی در فرش ایران
۶۵ ۳-۲۷- درس شناخت فرش‌های موزه‌ای ایران
۶۷ ۳-۲۸- درس پیشگامان فرش ایران
۶۹ ۳-۲۹- درس هنرهای صناعی ایران
۷۱ پیوست‌ها
۷۲ پیوست یک
۷۳ پیوست دو





فصل اول: مشخصات کلی

۱-۱- مقدمه

فرش ایران یکی از شاخص‌ترین جلوه‌های فرهنگ و هنر ایرانی و صناعات اسلامی است. فرش از دیرباز اساسی‌ترین اسباب منزل بوده است، چه در کاخ‌ها و خانه‌ها و چه در خیمه‌ها. مهارت در فرش‌بافی تقریباً جزء خصایص ملی ایرانیان بوده است. این شناخت و ارج‌گذاری عمومی، جایگاه والایی را برای فرش رقم‌زده است. همچنین فرش دستباف علاوه بر پیروی از کلیت فرهنگ ایران، در مؤلفه‌ها و شاخصه‌های خود، تابع فرهنگ جامعه سازنده خود یا همان خرده‌فرهنگ‌ها بوده و همین مسئله، باعث هویت‌بخشی و تمایز فرش هر منطقه از ایران با یکدیگر است.

از سوی دیگر به دلیل بر خورداری توأمان فرش دستباف، از دو ساحت هنر و صنعت، عوامل دیگری نیز بر هویت فرش دستباف تأثیر نهاده‌اند و این هویت را با گزاره‌هایی چون کارکرد، زیبایی، سنت، حکمت و معرفت، علم و دانش، فن و مکتب، جامعه، اقتصاد و ... مرتبط کرده‌اند.



۱-۲- تعریف

رشته فرش دستباف یکی از رشته‌های آموزش عالی فنی و حرفه‌ای است و شامل شایستگی‌هایی است که دست یافتن به آن‌ها از طریق دروس نظری و عملی لحاظ شده در این برنامه، امکان‌پذیر است.

۱-۳- هدف

تربیت نیروی انسانی است که توانایی و قابلیت ارائه مشاوره و راهنمایی، برای هدایت امور و مسائل موجود در سطح یک کارگاه فرش را داشته باشد. همچنین بتواند بین وجوه و زمینه‌های مختلف فرش از قبیل بافندگی، طراحی، مرمت، ریسندگی ارتباط برقرار کرده و در هدایت صحیح هنرمندان و شاغلان رشته فرش نقش مؤثری ایفا کند.

۱-۴- اهمیت و ضرورت

قدمت، خصلت‌های کاربردی، ارزش‌های هنری، فرهنگی، اجتماعی و ... مؤلفه‌هایی هستند که بر جایگاه و اهمیت هنر صناعی فرش تأکید دارند. در ضرورت آموزش دانشگاهی فرش دستباف، می‌توان بر اهدافی چون تربیت نیروی انسانی متخصص، بهره‌وری بهینه از ابزار و مواد، بهبود روش‌های تولید و عرضه، چگونگی ارتباط با صنعت، اتخاذ رویکردهای نوین و علمی و ارائه راه‌حل‌های عملیاتی درباره مسائل و چالش‌های موجود در حوزه فرش اشاره نمود. همچنین توجه بر رویکرد خاص دانشگاه فنی و حرفه‌ای؛ یعنی «آموزش‌های مهارتی» امری ضروری در جهت تدوین برنامه درسی فرش می‌باشد. لذا در امر برنامه‌ریزی مقطع کارشناسی ناپیوسته فرش و بر اساس بازنگری‌های انجام شده در محتوای دروس تخصصی مقاطع متوسطه و کاردانی پیوسته، علاوه بر ارائه دروس تکمیلی برای مهارت‌افزایی بیشتر دانشجویان، دروسی نیز ارائه شدند که دارای گستره و محتوای جامع و کامل‌تری از مطالب حرفه فرش هستند.

۱- چیت‌سازیان، امیرحسین و دیگران (۱۳۷۹). آموزش دانشگاهی فرش دست‌باف، چالش‌ها و چشم‌اندازها، تهران: سخن‌گستر.

۱-۵- نقش و توانایی فارغ التحصیلان

توانایی	دروس مرتبط
مدیریت یک کارگاه تولیدی و برنامه ریزی برای عملیات تولید فرش	مدیریت تولید فرش، مهارت‌های بافت در تولید فرش، رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی، عملیات تکمیلی فرش، کارگاه حفاظت و مرمت فرش، رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی
شناسایی بازارهای عرضه مواد اولیه و چگونگی تهیه مواد مصرفی مورد نیاز	مدیریت تولید فرش، شناخت فرش جهان، اقتصاد فرش
برآورد نیروی انسانی، مواد اولیه، ابزار مورد نیاز، هزینه‌ها در عملیات تولید فرش	مدیریت تولید فرش، مهارت‌های بافت در تولید فرش، اقتصاد فرش
نظارت و کنترل کیفی فرش در مراحل تولید و تکمیل و ارزیابی فرش	عملیات تکمیلی فرش، کارگاه حفاظت و مرمت فرش
نظارت و اجرا بر راه اندازی و تنظیم دستگاه‌های مختلف فرش بافی	مهارت‌های بافت در تولید فرش، مدیریت تولید فرش
شناخت نقشه فرش مناطق و توانایی اجرای یک نقشه فرش	جغرافیای طرح و نقش فرش ایران، آشنایی با طرح و نقش گلیم
تهیه و تنظیم گزارشات فنی	مدیریت تولید فرش، تحقیقات در فرش
شناخت بازارهای هدف فروش و عرضه فرش به کارگیری از شیوه‌های نوین بازاریابی فرش	شناخت فرش جهان، اقتصاد فرش، طراحی فرش تکمیلی ۱ و ۲، بافت‌های ترکیبی
طراحی و نقاشی فرش	طراحی تکمیلی فرش ۱ و ۲، فرهنگ رنگ در نقشه‌های فرش ایران، جغرافیای طرح و نقش فرش ایران، طرح و نقش گلیم

۱-۶- مشاغل قابل احراز

شغل	دروس مرتبط
ناظر فنی فرش	عملیات تکمیلی فرش، مهارت‌های بافت در تولید فرش
ارزیاب فرش	کارگاه حفاظت و مرمت فرش، عملیات تکمیلی فرش، شناخت فرش جهان، تحول و تطور نقوش در فرش ایران
پرداز کار فرش	عملیات تکمیلی فرش
دارکش فرش	کارگاه حفاظت و مرمت فرش، عملیات تکمیلی فرش
رفوگر فرش پیشرفته	کارگاه حفاظت و مرمت فرش
رنگرز شیمیایی و طبیعی فرش	رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی و طبیعی
قالیاف فارسی	بافت فارسی
قالیاف هنری	مهارت‌های بافت در تولید فرش، بافت‌های ترکیبی
مدیر کارگاه تولید فرش	عملیات تکمیلی فرش، مهارت‌های بافت در تولید فرش، مدیریت تولید فرش، شناخت فرش جهان، اقتصاد فرش
کارشناس صنعت فرش و کارگاه‌های جانبی	رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی، کارگاه حفاظت و مرمت فرش

مهارت‌های بافت در تولید فرش، بافت فارسی، گلیم‌بافی	بافنده حرفه‌ای فرش
طراحی تکمیلی فرش ۱ و ۲، فرهنگ رنگ در نقشه‌های فرش ایران، جغرافیای طرح و نقش فرش ایران	طراح و نقاش نقشه فرش

۱-۷- طول دوره و شکل نظام



حداکثر مدت مجاز تحصیل دوره کارشناسی ناپیوسته ۲ سال است و هر سال تحصیلی مرکب از ۲ نیمسال تحصیلی و یک دوره تابستانی و هر نیمسال شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته امتحانات پایانی و دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش و یک هفته امتحانات پایان دوره است. دروس نظری و عملی بر اساس مقیاس واحد درسی است و هر واحد درس نظری معادل ۱۶ ساعت در نیمسال، هر واحد درس عملی و آزمایشگاهی حداقل معادل ۳۲ ساعت و حداکثر ۴۸ ساعت در نیمسال، هر واحد درس کارگاهی حداقل معادل ۴۸ ساعت و حداکثر ۶۴ ساعت در نیمسال و هر واحد کارآموزی یا کارورزی معادل ۱۲۰ ساعت در نیمسال می‌باشد.

۱-۸- ضوابط و شرایط پذیرش دانشجو

- دانش‌آموختگان کاردانی مرتبط
- قبولی در آزمون ورودی
- داشتن شرایط عمومی و جسمانی

۱-۹- سهم درصد دروس نظری و عملی (برحسب واحد و ساعت)

نوع درس	تعداد واحد	درصد (برحسب واحد)	درصد مجاز	تعداد ساعت	درصد (برحسب ساعت)	درصد مجاز
نظری	۴۱	۵۷	۲۵ تا ۶۵	۶۵۶	۳۶	۲۵ تا ۴۵
عملی	۳۱	۴۳	۳۵ تا ۷۵	۱۲۱۰	۶۴	۵۵ تا ۷۵
جمع	۷۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۸۶۴	۱۰۰	۱۰۰

۱-۱۰- نوع درس (برحسب تعداد واحد)

نوع درس	تعداد واحد		تعداد واحد برنامه درسی موردنظر
	حداکثر	حداقل	
جبرانی (بدون احتساب)	۰	۶	۶
عمومی	۹	۹	۹
مهارت عمومی	۰	۴	۲
پایه	۵	۱۰	۷
تخصصی	۴۴	۵۱	۴۸
اختیاری	۶	۸	۶
جمع	۶۸	۷۲	۷۲



فصل دوم: عناوین دروس

۱-۲- جدول دروس جبرانی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	اصول طراحی فرش	۲	۰	۹۶	۹۶		
۲	مرمت فرش	۲	۱۶	۴۸	۶۴	بافت فرش	
۳	بافت فرش	۲	۱۶	۴۸	۶۴		
۴	نقاشی نقشه دستی فرش	۳	۱۶	۹۶	۱۱۲	اصول طراحی فرش	
۵	الیاف شناسی	۳	۳۲	۳۲	۶۴		
	جمع	۶	-	-	-		

* با رعایت آیین نامه آموزشی و سایر مقررات مربوطه حداکثر ۶ از دروس فوق با نظر مدیر گروه، به پذیرفته شدگان با مدرک کاردانی غیر مرتبط ارائه شود. دروس جبرانی، باید حداکثر تا نیمسال دوم ارائه شود.

۲-۲- جدول دروس عمومی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	یک درس از گروه درسی «مبانی نظری اسلام»	۲	۳۲	۰	۳۲		
۲	یک درس از گروه درسی «انقلاب اسلامی»	۲	۳۲	۰	۳۲		
۳	یک درس از گروه درسی «تاریخ تمدن اسلامی»	۲	۳۲	۰	۳۲		
۴	یک درس از گروه درسی «آشنایی با منابع اسلامی»	۲	۳۲	۰	۳۲		
۵	ورزش ۱	۱	۰	۳۲	۳۲		
	جمع	۹	۱۲۸	۳۲	۱۶۰		

۳-۲- جدول دروس مهارت عمومی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	بازاریابی مجازی	۲	۱۶	۳۲	۴۸		
	جمع	۲	۱۶	۳۲	۴۸		

۴-۲- جدول دروس پایه دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			هم نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	طرح و نقش گلیم	۲	۳۲	۰	۳۲	
۲	فیزیک الیاف و آزمایشگاه	۲	۱۶	۳۲	۴۸	
۳	بافت فارسی	۳	۱۶	۹۶	۱۱۲	
	جمع	۷	۶۴	۱۲۸	۱۹۲	



۵-۲- جدول دروس تخصصی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			هم نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	تحول و تطور نقوش در فرش ایران	۲	۳۲	۰	۳۲	طرح و نقش گلیم
۲	طراحی فرش تکمیلی ۱	۳	۰	۹۶	۹۶	
۳	رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی	۳	۱۶	۹۶	۱۱۲	فیزیک الیاف و آزمایشگاه
۴	رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی	۳	۱۶	۹۶	۱۱۲	رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی
۵	فیزیک رنگ	۲	۳۲	۰	۳۲	فیزیک الیاف و آزمایشگاه
۶	گلیم بافی پیشرفته	۲	۱۶	۴۸	۶۴	طرح و نقش گلیم
۷	شناخت فرش جهان	۲	۳۲	۰	۳۲	
۸	رنگ آمیزی نقشه های فرش ایران	۳	۱۶	۶۴	۸۰	طراحی فرش تکمیلی ۱
۹	مهارت های بافت در تولید فرش	۳	۱۶	۶۴	۸۰	بافت فارسی
۱۰	جغرافیای طرح و نقش فرش ایران	۲	۳۲	۰	۳۲	تحول و تطور نقوش در فرش ایران
۱۱	اقتصاد فرش	۲	۳۲	۰	۳۲	شناخت فرش جهان
۱۲	عملیات تکمیلی فرش	۳	۳۲	۴۸	۸۰	مهارت های بافت در تولید فرش
۱۳	طراحی فرش تکمیلی ۲	۳	۱۶	۶۴	۸۰	طراحی فرش تکمیلی ۱

۱۴	حفاظت و مرمت فرش	۳	۱۶	۹۶	۱۱۲	عملیات تکمیلی فرش
۱۵	بافت‌های ترکیبی	۳	۱۶	۶۴	۸۰	مهارت‌های بافت در تولید فرش
۱۶	مدیریت تولید فرش	۲	۳۲	۰	۳۲	
۱۷	تحقیقات در فرش	۲	۱۶	۳۲	۴۸	
۱۸	زبان تخصصی	۲	۳۲	۰	۳۲	
۱۹	پروژه	۲	-	-	-	تحقیقات در فرش - نیمسال آخر
۲۰	کارآموزی	۱	۰	۱۲۰	۱۲۰	نیمسال آخر
	جمع	۴۸	۴۰۰	۹۸۴	۱۳۸۴	



۲-۶- جدول دروس اختیاری دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش‌نیاز	هم‌نیاز
			نظری	عملی	جمع		
۱	خوش‌نویسی در فرش	۲	۱۶	۴۸	۶۴		
۲	حفاظت و مرمت گلیم	۲	۱۶	۴۸	۶۴	گلیم‌بافی پیشرفته	
۳	شناخت فرش‌های موزه‌ای ایران	۲	۳۲	۰	۳۲		
۴	طراحی گلیم	۲	۰	۶۴	۶۴	طرح و نقش گلیم	
۵	پیشگامان فرش ایران	۲	۳۲	۰	۳۲		
۶	هنرهای صناعی ایران	۲	۳۲	۰	۳۲		
	جمع	۶	-	-	-		

* گذراندن ۶ واحد از دروس فوق الزامی است.

۷-۲- جدول ترم بندی پیشنهادی دروس دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

۷-۲-۱- نیمسال اول

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	فیزیک الیاف و آزمایشگاه	۱
	۳۲	۰	۳۲	۲	طرح و نقش گلیم	۲
	۱۱۲	۹۶	۱۶	۳	بافت فارسی	۳
	۹۶	۹۶	۰	۳	طراحی فرش تکمیلی ۱	۴
	۳۲	۰	۳۲	۲	شناخت فرش جهان	۵
	۳۲	۰	۳۲	۲	زبان تخصصی	۶
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	بازاریابی مجازی	۷
	۳۲	۳۲	۰	۱	ورزش ۱	۸
	۳۲	۰	۳۲	۲	یک درس از گروه درسی «مبانی نظری اسلام»	۹
	-	-	-	۱۹	جمع	



۷-۲-۲- نیمسال دوم

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
طرح و نقش گلیم	۳۲	۰	۳۲	۲	تحول و تطور نقوش در فرش ایران	۱
فیزیک الیاف و آزمایشگاه	۳۲	۰	۳۲	۲	فیزیک رنگ	۲
طراحی فرش تکمیلی ۱	۸۰	۶۴	۱۶	۳	رنگ آمیزی نقشه های فرش ایران	۳
بافت فارسی	۸۰	۶۴	۱۶	۳	مهارت های بافت در تولید فرش	۴
فیزیک الیاف و آزمایشگاه	۱۱۲	۹۶	۱۶	۳	رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی	۵
طرح و نقش گلیم	۶۴	۴۸	۱۶	۲	گلیم بافی پیشرفته	۶
	-	-	-	۲	درس اختیاری	۷
	۳۲	۰	۳۲	۲	یک درس از گروه درسی «انقلاب اسلامی»	۸
	-	-	-	۱۹	جمع	

۲-۷-۳- نیمسال سوم

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
تحول و تطور نقوش در فرش ایران	۳۲	۰	۳۲	۲	جغرافیای طرح و نقش فرش ایران	۱
شناخت فرش جهان	۳۲	۰	۳۲	۲	اقتصاد فرش	۲
رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی شیمیایی	۸۰	۶۴	۱۶	۳	رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی	۳
مهارت های بافت فرش تولید فرش	۸۰	۴۸	۳۲	۳	عملیات تکمیلی فرش	۴
طراحی فرش تکمیلی ۱	۸۰	۶۴	۱۶	۳	طراحی فرش تکمیلی ۲	۵
	۴۸	۳۲	۱۶	۲	تحقیقات در فرش	۶
	۳۲	۰	۳۲	۲	یک درس از گروه درسی «تاریخ تمدن اسلامی»	۷
	-	-	-	۲	درس اختیاری	۸
	-	-	-	۱۹	جمع	



۲-۷-۴- نیمسال چهارم

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
عملیات تکمیلی فرش	۱۱۲	۹۶	۱۶	۳	حفاظت و مرمت فرش	۱
مهارت های بافت در تولید فرش	۶۴	۴۸	۱۶	۲	بافت های ترکیبی	۲
	۳۲	۰	۳۲	۲	مدیریت تولید فرش	۳
	-	-	-	۲	درس اختیاری	۴
	۳۲	۰	۳۲	۲	یک درس از گروه درسی «آشنایی با منابع اسلامی»	۵
نیمسال آخر	۱۲۰	۱۲۰	۰	۱	کارآموزی	۶
تحقیقات در فرش - نیمسال آخر	-	-	-	۲	پروژه	۷
	-	-	-	۱۴	جمع	



فصل سوم: سرفصل دروس

۳-۱- درس طرح و نقش گلیم

نوع درس: پایه

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت



هدف کلی درس: شناخت انواع طرح‌ها و نقوش گلیم و حوزه‌های مختلف گلیم‌بافی ایران و نحوه شکل‌گیری و عوامل مؤثر در آن

طرح و نقش و رنگ گلیم

الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	
		نظری	عملی
۱	طبقه‌بندی طرح و نقش گلیم	۴	-
۲	رنگ، طرح، نقش و نقش‌مایه‌های رایج در گلیم‌های مناطق مختلف ایران (فارس، آذربایجان، اصفهان، لرستان، کردستان، خراسان، ورامین، مازندران، گلستان و ...) به‌ویژه گلیم‌های افشاری، قشقایی، بختیاری، لری، آذری، بلوچ، شاهسون، کردی و ...	۱۸	-
۳	مفاهیم و معانی نقوش به کار رفته در گلیم‌های اقوام و مناطق مختلف گلیم‌بافی ایران و عوامل مؤثر در شکل‌گیری آن‌ها (جغرافیا، اقلیم، فرهنگ، ابعاد و ...)	۱۰	-
	جمع	۳۲	-

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناسایی انواع نقوش گلیم، مناطق مهم گلیم‌بافی و شایستگی استفاده از دانش در عمل

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
دست‌بافته‌های عشایری و روستایی فارس	سیروس پرهام		سروش	۱۳۷۵
شناخت گلیم	زهرا جزایری		سروش	۱۳۸۱
گلیم ایران	آلستر هال	کرامت‌الله افسر	فرهنگسرا	۱۳۷۵
گلیم: چکیده‌ای از تاریخ و هنر تخت‌بافته‌های شرقی	طاهر صباحی		ویژه نشر	۱۳۹۴

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

کلاس استاندارد مجهز به دستگاه‌های سمعی و بصری (ویدئو پروژکتور)

روش تدریس و ارائه درس

توضیحی، فیلم، اسلاید و تصویر

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم، گزارش فعالیت‌های تحقیقاتی



۲-۳- درس فیزیک الیاف و آزمایشگاه

نوع درس: پایه

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با مباحث خواص مکانیکی و فیزیکی الیاف مورد استفاده در فرش دستباف

الف- سرفصل آموزشی



ریز محتوا		ردیف
عملی	نظری	
۴	۲	۱ ساختمان و خواص فیزیکی الیاف با روش‌های فیزیکی و استفاده از میکروسکوپ و اشعه ایکس برای بررسی ساختمان داخلی الیاف
۴	۱	۲ طول الیاف و روش‌های اندازه‌گیری طول و تغییرات طولی الیاف
۴	۱	۳ ظرافت الیاف و روش‌های اندازه‌گیری و مقایسه آن‌ها
۳	۲	۴ وزن مخصوص و روش‌های اندازه‌گیری و مقایسه وزن مخصوص و اثر رطوبت بر وزن مخصوص الیاف
۳	۲	۵ جذب متعادل رطوبت و تعاریف و مقایسه میزان رطوبت الیاف مختلف
۳	۲	۶ تورم الیاف، تعاریف اولیه و مقایسه الیاف مختلف
۳	۲	۷ قابلیت بازگشت الاستیک در الیاف - روش اندازه‌گیری و مقایسه نتایج برای الیاف مختلف
۴	۲	۸ رفتار الیاف در برابر نیرو و منحنی‌های تنش- کرنش
۴	۲	۹ شیوه‌های مختلف بهبود خواص نخ چله، اندازه‌گیری استحکام نخ‌های تک لا، چند لا، چله فارسی و ترکی
۳۲	۱۶	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت الیاف طبیعی و آزمایشات فیزیک الیاف، شایستگی استفاده از دانش در عمل
--

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۷۶	ارکان		حسین توانایی	فیزیک الیاف
۱۳۷۷	دانشگاه صنعتی امیرکبیر		محمد حقیقت کیش - مهدی افشار	خلاصه نظریه‌ها و مسائل خواص فیزیکی الیاف
۱۳۹۵	دانشگاه صنعتی امیرکبیر		پرویز نورپناه - شهرام ارباب	فیزیک نساجی
۱۳۸۸	دانشگاه آزاد اسلامی یزد		محمد اسماعیل یزدان‌شناس - رامین عبقری	فیزیک مواد نساجی
۱۳۸۷	جهاد دانشگاهی واحد صنعتی امیرکبیر		ناهید انصاری - وجیهه ملکی	اصول و نظریات آزمایش‌های فیزیکی الیاف، نخ و پارچه
۱۳۸۴	دانشگاه آزاد اسلامی یزد		محمد میرجلیلی	ساختمان فیزیکی الیاف
۱۳۸۶	دانشگاه یزد		علی اصغر علمدار یزدی	خواص الیاف، نخ و پارچه
۲۰۰۲	The Textile Institute		B.P.Saville	Physical Testing of Textiles

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

<p>ویژگی‌های مدرس</p> <p>حداقل کارشناسی ارشد نساجی (با گرایش شیمی نساجی یا علوم الیاف یا تکنولوژی نساجی) یا فرش دستباف با گرایش مواد اولیه و رنگرزی با ۳ سال سابقه در حوزه فرش دستباف</p>
<p>مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس</p> <p>حداقل ۵۰ مترمربع فضا، لوازم آزمایشگاهی، میکروسکوپ، ترازو، دستگاه کلاف پیچ الکترونیکی یا دستی، دستگاه تاب سنج، دستگاه استحکام سنج نخ، رایانه، نرم‌افزار</p>
<p>روش تدریس و ارائه درس</p> <p>سخنرانی، تمرین و تکرار، آزمایشگاهی، پروژه‌ای، تحقیقاتی، گروهی، مطالعه موردی</p>
<p>روش سنجش و ارزشیابی درس</p> <p>پرسش شفاهی، حل مسئله، آزمون‌های کتبی، ارائه مقالات و طرح‌ها، گزارش فعالیت‌های تحقیقاتی</p>

۳-۳- درس بافت فارسی

نوع درس: پایه

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: شناخت و توانایی بافت فرش به روش موسوم به فارسی

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
۹۶	۱۶	تعداد ساعت



ردیف	ریز محتوا		
		نظری	عملی
۱	ویژگی‌ها و خصوصیات بافت فارسی	۴	-
۲	آماده‌سازی چله برای چله‌دوانی	۱	۴
۳	آماده‌سازی دستگاه چله‌دوانی	۱	۳
۴	چله‌دوانی	۲	۱۰
۵	نزله زدن (آماده‌سازی نخ نزله، نزله پایین، نزله بالا، خروج چله و جمع کردن آن)	۲	۶
۶	چله‌ریزی (آماده‌سازی چله، انتقال روی سردار، دوخت چله در پایین دار، زیرسازی و سربندی، هاف و کوچی‌بندی)	۲	۱۶
۷	بافت با گره فارسی (از چپ و از راست، قیچی کردن، پیش‌کشی)	۱	۴۵
۸	تراز کردن دم کار بافنده (دار گردان، پایین‌کشی، پلکانی)	۲	۸
۹	سربندی، برش و جداسازی فرش از دار	۱	۴
	جمع	۱۶	۹۶

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

مهارت در بافت فارسی فرش، شایستگی استفاده از دانش در عمل، توانایی کار مستقل، خلاقیت و ابتکار

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
سیری در هنر قالی‌بافی ایران	محمدجواد نصیری		تهران	۱۳۷۲
آموزش هنر قالی‌بافی	پوران‌دخت نیرومند		بازتاب	۱۳۸۹
فرش ایران، قالی‌بافی و تکنیک معاصر	ژان و دانیل بورکل	گلبرگ برزین	خانه فرهنگ گویا	۱۳۸۹
فرش و فرش‌بافی ایران	سیروس پرهام		دایره المعارف بزرگ اسلامی	۱۳۹۹

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش دستباف یا مدرک معادل هنری ارشد با تخصص بافت فرش

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

مساحت کارگاه ۶۰ مترمربع با جمعیت ۱۵ نفر (استاندارد موجود برای کارگاه بافت، سرانه ۴ مترمربع)



روش تدریس و ارائه درس

کارگاهی، تمرین و تکرار، پروژه

روش سنجش و ارزشیابی درس

عملکردی، مشاهده رفتار، تولید نمونه کار

۳-۴- درس تحول و تطور نقوش در فرش ایران

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: طرح و نقش گلیم

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با انواع طرح و نقش در فرش ایران، قدمت، هویت معنایی و فرمی و سیر تحول طرح و نقش در ادوار مختلف تاریخی و فرهنگی

الف- سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۱	تعریف طرح و نقش فرش دستباف انواع نقوش و انواع طرح‌ها در فرش دستباف
-	۲	انواع طبقه‌بندی طرح و نقش فرش ایران (طبقه‌بندی سیسیل ادواردز، شرکت سهامی فرش ایران و سایر طبقه‌بندی‌های مرسوم)
-	۱۰	انواع طرح‌های رایج در فرش ایران، بررسی قدمت و تبارشناسی، ریشه‌یابی معنایی، سیر تحول و تغییرات فرمی و معنایی طرح‌های مرسوم (طرح گلستانی، لچک ترنج، ترنجی، شکارگاهی، محرمت، محرابی، افشان، جنگلی، گلدانی و ...)
-	۱۰	تبارشناسی، معناشناسی و تحولات فرمی و معنایی انواع نقش‌مایه‌ها و ریزنقش‌های فرش ایران (انواع اسلیمی‌ها، گل‌های ختایی (اناری)، نقوش حیوانات، نقوش گیاهان، جمادات و نقوش انسانی و آشنایی با فرم‌های و صورت‌های تلفیقی موارد یاد شده)
-	۴	تعریف ارنک (واگیره، دستمال نقشه، دستور و ...)، اهمیت ارنک در پیدایش و تحول طرح‌ها و نقوش جدید فرش‌های روستایی و عشایری و ...
-	۵	تأثیر ویژگی‌های قوم‌شناختی، اقلیم و جغرافیا، تاریخ، باورهای دینی، مذهبی، فرهنگی و ... در شکل‌گیری و تحول نقوش فرش ایران
-	۳۲	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

یادگیری انواع طرح و نقش فرش ایران، فهم سیر شکل‌گیری تحول نقوش فرش و تغییرات آن‌ها در هر دوره، پایه‌گذاری مبانی دانش حرفه‌ای، شایستگی استفاده از دانش در عمل

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۸۷	مرکز ملی فرش ایران		نازیلا دریایی	زیبایی‌شناسی در فرش دستباف ایران
	خانه فرهنگ و هنر گویا	اعظم نصیری	طاهر صباحی	قالین
	فرهنگسرا	مهین دخت صبا	سیسیل ادواردز	قالی ایران
	شرکت سهامی فرش ایران		تورج ژوله، علی حصوری و جعفر پاکدست	شاهکارهای فرش ایران
۱۳۸۹	چشمه		علی حصوری	مبانی طراحی سنتی در ایران
۱۳۸۷	علمی و فرهنگی	گروه مترجمین	آرتور آپهام پوپ و دیگران	سیری در هنر ایران (۱۲ جلد)
۱۳۸۷	فرهنگستان هنر		محمدعلی رجبی	طرح و نقش فرش ایران



د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد فرش یا تحقیقات هنر دارای سوابق تحقیقاتی در حوزه فرش

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس
کلاس استاندارد مجهز به دستگاه‌های سمعی و بصری (ویدئو پروژکتور)

روش تدریس و ارائه درس
توضیحی، فیلم، اسلاید و تصویر، مباحثه‌ای، تحقیقات

روش سنجش و ارزشیابی درس
آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم، گزارش فعالیت‌های تحقیقاتی

۳-۵- درس طراحی فرش تکمیلی ۱

عملی	نظری	
۳	۰	تعداد واحد
۹۶	۰	تعداد ساعت

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: کسب مهارت در طراحی فرش با شیوه گردان

الف- سرفصل آموزشی



ردیف	ریز محتوا	زمان یادگیری (ساعت)	نظری	عملی
۱	طراحی فرش با نقشه افشان (ختایی، اسلیمی، اسلیمی-ختایی) از نوع ۱/۲ یا ۱/۴	۳۶	-	
۲	طراحی فرش با نقشه محرابی (گلدانی، درختی، ...) از نوع ۱/۲	۶۰	-	
	جمع	۹۶	-	

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

طراحی نقشه‌های افشان و محرابی، شایستگی استفاده از دانش در عمل، توانایی کار مستقل، خلاقیت و ابتکار

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
طراحی قالی و تذهیب	حسین طاهرزاده بهزاد		یساولی	۱۳۷۱
طرح و نقش فرش ایران	محمدعلی رجبی		فرهنگستان هنر	۱۳۸۷
شیوه طراحی فرش	جعفر پاک‌دست		یساولی	۱۳۷۹
کارگاه طراحی نقشه قالی	ابوالفضل وکیلی		نقش هستی	۱۳۸۳

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد فرش دستباف (با گرایش طراحی یا فرش) یا صنایع دستی (با گرایش طراحی) حداقل ۳ سال تجربه کاری یا مدرک معادل درجه هنری با تخصص طراحی فرش

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس
کارگاه ۶۰ مترمربع با جمعیت ۱۵ نفر (بر اساس استاندارد فضای موردنیاز برای هر دانشجو ۴ مترمربع)، میز نور

روش تدریس و ارائه درس
کارگاهی، تمرین و تکرار

روش سنجش و ارزشیابی درس
عملکردی، مشاهده رفتار، پوشه مجموعه کار و پروژه عملی بر اساس نظر و ارزیابی مدرس مربوطه از توانایی دانشجویان

۳-۶- درس رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: فیزیک الیاف و آزمایشگاه

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
۹۶	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: شناخت انواع مواد رنگزای شیمیایی و تجهیزات و ماشین‌های رنگرزی و اصول رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی



الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۲	۳۲
۲	۲	۱۳
۳	۳	-
۴	۲	-
۵	۱	۲۹
۶	۱	۱۱
۷	۳	-
۸	۱	۵
۹	۱	۶
	۱۶	۹۶

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت مواد رنگزای شیمیایی، انجام رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی، شایستگی استفاده از دانش در عمل
--

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۹۴	دانشگاه گیلان		جواد مختاری	شیمی مواد واسطه و رنگها (طراحی، سنتز و کاربرد)
	جهاد دانشگاهی امیرکبیر		علیرضا خسروی، کمال‌الدین قرنجیگ، سیامک مرادیان، مژگان حسین نژاد	شیمی رنگ: سنتز، خواص و کاربردهای مواد، رنگها و پیگمنت‌های آلی
	ارکان		حسین توانایی	تکنیک‌های رنگ‌رزی
۱۳۹۷	ارکان دانش		محمود فیض، منظر سبحانی مهر	شیمی و کاربرد رنگزها بر روی الیاف نساجی
۱۳۹۳	دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد		علی نظری	آشنایی با ماشین‌آلات نساجی (مقدماتی، رنگ‌رزی، چاپ، تکمیل)
۱۹۸۹	SDC. Bradford		A.Johnson	The Theory of Colouration of textiles
۱۹۷۲	the Society of Dyers & Colourists		Bird C. L	The theory & Practice of Wool Dyeing
۲۰۰۳	Germany		Ji, Zollinger	Color Chemistry
۲۰۰۱	SDC. Bradford		A.D.Broadbent	Basic Principles of Textile Colouration



د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد نساجی (با گرایش شیمی نساجی یا علوم الیاف) یا فرش دستباف (با گرایش مواد اولیه و رنگ‌رزی) با ۳ سال سابقه در حوزه فرش دستباف

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس
حداقل ۶۰ مترمربع فضا، سیستم آب، لوازم آزمایشگاهی، هیتر، هود، سیستم حرارتی، کابیت نور، سینک

روش تدریس و ارائه درس
سخنرانی، تمرین و تکرار، کارگاهی، پروژه‌ای، تحقیقاتی، گروهی، مطالعه موردی

روش سنجش و ارزشیابی درس
پرسش شفاهی، حل مسئله، آزمون‌های کتبی، ارائه مقالات و طرح‌ها، گزارش فعالیت‌های تحقیقاتی

۳-۷- درس رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
۹۶	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با شیوه‌های مختلف رنگرزی و بررسی مواد رنگزای طبیعی در مناطق مختلف کشور

الف- سرفصل آموزشی



ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۲	۵۰
۲	۲	۱۰
۳	۵	-
۴	۱	۱۱
۵	۱	۲۰
۶	۱	۵
۷	۲	-
۸	۲	-
	۱۶	۹۶
جمع		

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت در شناخت و یادگیری شیوه‌های مختلف رنگرزی و بررسی مواد رنگزای طبیعی در مناطق مختلف کشور، شناخت انواع مواد رنگزای طبیعی، شایستگی تفکر منطقی، انتقادی، تحلیلی و قدرت حل مسئله
--

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۸۴	موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد دانشگاهی		مهدی حیاتی	رنگرزی الیاف بارنگ‌های طبیعی
	مرکز ملی فرش ایران		مجید منتظر، سید محمد ویسیان، محمدابراهیم حیدری	طبیعت‌گرایی در رنگرزی الیاف پروتئینی (پشم و ابریشم)
	دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند		امین الدین حاجی	رنگ‌زاهای طبیعی: علم و فناوری
۱۳۹۳	سخنوران، دانشگاه کاشان		احمد اکبری، عبدالسلیم قره بائی، ربابه تقی‌زاده بروجنی	روناس
۱۳۸۱	دانشگاه هنر		ویکتوریا جهانشاهی افشار	فرآیند و روش‌های رنگرزی الیاف با مواد طبیعی
۱۳۸۶	جهاد دانشگاهی امیرکبیر		نسرین صدری	رنگرزی الیاف و نخ (پشم، ابریشم و پنبه)
۱۹۷۷	Their Intermediates		Abrahart, E. N	London, Edward Arnold
۱۹۷۱	S.D.C.		Bradford	Colour Index, Society of Dyers and Colonrists
۱۹۴۶	Volume ۶۲, Issue ۵ Pages: ۱۲۹-۱۵۱		Lemin, Vickers and Vickerstaf	Journal of the Society of Dyers and Colourists
۱۹۵۵	Volume ۷۱, Issue ۷ July ۱۹۵۵ Pages ۳۸۰-۳۸۹		R. Gill	Journal of the Society of Dyers and Colourists
۱۹۷۵	London & High Wycombe, Charles Grefin and Company Limited		Trotman, E. R.	Dyeing and Chemical Technology of Textile Fibres

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

<p>ویژگی‌های مدرس</p> <p>حداقل کارشناسی ارشد مهندسی نساجی (با گرایش شیمی نساجی یا علوم الیاف) یا فرش دستباف (با گرایش مواد اولیه و رنگرزی) با ۳ سال سابقه در حوزه فرش دستباف</p>
<p>مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس</p> <p>حداقل ۶۰ مترمربع فضا، سیستم آب، لوازم آزمایشگاهی، هیتر، هود سیستم حرارتی، کابیت نور، سینک، پاتیل رنگرزی</p>
<p>روش تدریس و ارائه درس</p> <p>سخنرانی، تمرین و تکرار، کارگاهی، پروژه‌ای، تحقیقاتی، گروهی، مطالعه موردی</p>
<p>روش سنجش و ارزشیابی درس</p> <p>پرسش شفاهی، حل مسئله، آزمون‌های کتبی، ارائه مقالات و طرح‌ها، گزارش فعالیت‌های تحقیقاتی</p>

۳-۸- درس فیزیک رنگ

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: فیزیک الیاف و آزمایشگاه

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: بررسی ماهیت فیزیکی و شیمیایی نور و رنگ و خواص آن‌ها در صنعت

الف - سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۳	مقدمه‌ای از نور شامل طبیعت نور و اصلاح نور، منابع نور طبیعی و مصنوعی
-	۴	تعریف رنگ و اختلاط افزایش و کاهش رنگ
-	۴	منابع نوری طبیعی و مصنوعی و استاندارد کردن منابع نوری از طریق جسم سیاه
-	۶	سیستم‌های رنگ منظم شامل مانسل و سی. آی. ایی و توسعه و کاربرد سیستم سی. آی. ایی در صنعت
-	۲	منابع نور و پدیده‌های تطابق جسم و تفسیر منابع نوری
-	۵	پدیده‌های فلورسنس و فسفورسنس، متاماریزم و معادلات آن
-	۴	مقیاس‌های سفیدی و زردی مواد واسطه و مواد رنگ‌زا و وسایل اندازه‌گیری شامل کالیمتر، اسپکتروفتومتر
-	۴	استفاده از کامپیوتر در رنگ همانندی در فرش دستباف
-	۳۲	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت ماهیت فیزیکی و شیمیایی نور و رنگ، صلاحیت تجزیه و تحلیل و ترکیب، پایه‌گذاری مبانی دانش حرفه‌ای

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۸۹	دانشگاه گیلان	علی شمس ناتری- احسان اکرامی	آسیم کومار رُی چدوری	مفاهیم جدید رنگ و ظاهر
۱۳۶۴	کتاب‌های علمی فائد		سیامک مرادیان	اصول علم و تکنولوژی رنگ
۱۳۸۶	ارکان دانش		حسین امیرشاهی-فرناز آگهیان	فیزیک رنگ محاسباتی
۲۰۰۰	John Wiley		R.S.Barns, W.Billmeyer, M.Saltzman	Principles of Color Technology

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد شیمی نساجی با ۳ سال سابقه کار

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

کلاس استاندارد مجهز به دستگاه‌های سمعی و بصری (ویدئو پروژکتور)

روش تدریس و ارائه درس

سخنرانی، مباحثه‌ای، تمرین و تکرار، پروژه‌ای، تحقیقات، مطالعه موردی

روش سنجش و ارزشیابی درس

پرسش‌های شفاهی، آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم، مسئولیت‌پذیری، گزارش فعالیت‌های تحقیقاتی



۳-۹- درس گلیم بافی پیشرفته

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: طرح و نقش گلیم

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: یادگیری نحوه بافت انواع گلیم و بافته‌های بدون پرز

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۴۸	۱۶	تعداد ساعت



ریز محتوا		ردیف
عملی	نظری	
-	۱۰	۱ شیوه‌های بافت انواع گلیم و بافته‌های بدون پرز (گلیم چاک‌دار، ساده پیوند تار مشترک، ساده پیوند تار مشترک، ساده پیوند بود، ساده بافت، غیر هم‌سطح، تخت بافت شوشتری، تخت بود آزاد، پیچ یا سوزنی، شیریکی پیچ، ورنی، وارونه چین، گچمه) و همچنین نواربافی، بافت پلاس، جاجیم ساده و ...
۴	۲	۲ نحوه چله‌کشی بر روی دار گلیم بافی ساده
۴	-	۳ چگونگی ایجاد هماهنگی به هنگام بافت گلیم
۱۸	-	۴ بافت گلیم چاک‌دار یا پله‌ای (چله‌کشی تخت بود شل، بستن کوچی، پل بافی، شیرازه پیچی، نقشه‌گذاری و نقشه‌خوانی، عملیات پایانی بافت و بریدن گلیم بافته‌شده)
۲۲	-	۵ بافت گلیم سوزنی (ورنی، شیریکی پیچ، رن)، (چله‌کشی تخت بود سفت، بستن کوچی، پل بافی، شیرازه پیچی، نقشه‌گذاری و نقشه‌خوانی، پیچ بود، بود استحکام، عملیات پایانی بافت و بریدن گلیم بافته‌شده از روی دار)
۴۸	۱۶	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

یادگیری و شناخت انواع گلیم، مهارت در بافت انواع آن، شایستگی استفاده از دانش در عمل

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۹۲	کتابخانه فرهنگ		اصغر خداخواه امامچائی	آموزش گلیم بافی
۱۳۷۵	سروش		سیروس پرهام	دستبافته‌های عشایری و روستایی فارس
۱۳۸۱	سروش		زهرا جزایری	شناخت گلیم
۱۳۸۹	آذر، سیمای دانش		پروین محمدپور نجاتیان، حسین یآوری	شناخت گلیم و گلیم مانده‌های ایران
۱۳۷۵	فرهنگسرا	کرامت‌الله افسر	آلستر هال	گلیم ایران
۱۳۹۴	ویژه نشر		طاهر صباحی	گلیم: چکیده‌ای از تاریخ و هنر تخت‌بافته‌های شرقی

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

مساحت کارگاه ۶۰ مترمربع با جمعیت ۱۵ نفر (استاندارد موجود برای کارگاه بافت، سرانه ۴ مترمربع برای هر بافنده)



روش تدریس و ارائه درس

کارگاهی، تمرین و تکرار، پروژه

روش سنجش و ارزشیابی درس

عملکردی، مشاهده رفتار، تولید نمونه کار

۳-۱۰- درس شناخت فرش جهان

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با تاریخچه و ویژگی‌های بافت و عوامل مؤثر بر رونق و تولید فرش در مناطق مهم فرش‌بافی جهان

الف- سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۴	شرایط اقلیمی، تاریخ، فرهنگ و هنر تمدن مناطق مختلف فرش‌بافی جهان (حوزه فرش‌بافی قاره آسیا شامل کشورهای ترکیه، چین، هند، پاکستان، افغانستان، منطقه قفقاز (آذربایجان و ارمنستان)، آسیای میانه (ترکمنستان)، حوزه فرش‌بافی قاره آفریقا شامل کشورهای مصر، تونس، مراکش، حوزه فرش‌بافی قاره اروپا (فرانسه، انگلستان و...) و تأثیرات متقابل آن‌ها بر فرش)
-	۴	دوره‌های فرش‌بافی، سبک‌ها و شیوه‌ها، عوامل مؤثر بر رونق و رکود فرش‌بافی در مناطق مختلف فرش‌بافی جهان
-	۶	جغرافیای بافت و مراکز عمده بافت فرش در هر یک از مناطق
-	۴	ویژگی‌های بافت شامل تکنیک‌ها و اسلوب بافت، نوع گر، شیوه‌های پودگذاری و ... مواد و مصالح، ابعاد و اندازه‌های رایج در فرش
-	۶	ویژگی‌های طرح و نقش و رنگ در فرش هر یک از مناطق
-	۴	وضعیت فعلی و روند کنونی تولید فرش در هر یک از مناطق
-	۴	عوامل اقتصادی و سیاست‌های اتخاذ شده مؤثر بر تولید فرش در هر یک از مناطق
-	۳۲	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت بازارهای جهانی فرش، کشورهای عمده تولیدکننده، بازارهای آینده فرش و کسب مهارت تئوری در شناخت تاریخ فرش جهان و ویژگی‌های طرح و رنگ مناطق مهم فرش‌بافی جهان

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۸۷	انتشارات سمت		سید علی مجابی، زهرا فناپی	پیش درآمدی بر تاریخ فرش جهان
	خانه فرهنگ و هنر گویا		سید طاهر صباحی	قالین، تاریخ هنر قالی بافی مشرق زمین (جلد دوم)
	بنیاد دانشنامه نگاری James and Hudson	نازیلا دریایی	آلبرت فرانک کندریک	قالی های دستباف شرقی و اروپایی
	University of California Perss		Susan Day	Great Carpet of the World
۱۹۷۰	Ferndale Edition		Kurt Erdmann	Seven Hundred Years of Oriental Carpets
۱۹۹۴			Ian Bennett	Rugs and Carpets of the World
۱۳۹۴	کتاب مهربان	حسین نوروزی، مهدی مهدبی	ولفان ماساکی کوتابه، کریستین هلسن	مدیریت بازاریابی جهانی

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی های مدرس حداقل کارشناسی ارشد فرش با تخصص فرش جهان
مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس کلاس استاندارد مجهز به ویدئو پروژکتور
روش تدریس و ارائه درس سخنرانی، مباحثه ای، مطالعه موردی
روش سنجش و ارزشیابی درس آزمون میان ترم و پایان ترم و گزارش فعالیت های تحقیقاتی

۳-۱۱- درس رنگ آمیزی نقشه‌های فرش ایران

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: طراحی فرش تکمیلی ۱

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
۶۴	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با اصول، مبانی رنگ و رنگ‌بندی و نحوه رنگ‌آمیزی نقطه کردن طرح‌های فرش بر اساس فرهنگ و

سنت فرش مناطق مختلف ایران

الف- سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا	نظری	عملی
		(ساعت)		
۱	انواع رنگ‌های سنتی و کاربردی در تهیه نقشه فرش (گیاهی، معدنی، حیوانی)	۴	-	
۲	عوامل محیطی، فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر رنگ فرش مناطق	۴	-	
۳	آماده‌سازی ابزار کار (کاغذ نقشه فرش و بوم کردن آن- آماده کردن قلم‌مو بر اساس رج‌شمار نقشه)	۲	۲	
۴	آماده‌سازی و شیوه ساخت رنگ بر اساس سنت‌های رایج در فرش ایران هر منطقه	۲	۱۲	
۵	نحوه رنگ‌بندی و هم‌نشینی رنگ‌ها بر اساس سبک‌ها و ویژگی‌های هر منطقه	۲	۱۰	
۶	نحوه پخش رنگ و رنگ‌آمیزی در زمینه‌های رنگی مختلف بر اساس سبک‌های نقاشی فرش در هر منطقه	-	۲۰	
۷	نحوه نقطه کردن نقشه فرش و اصول آن بر اساس سبک‌های نقاشی فرش در هر منطقه	-	۱۵	
۸	انجام مراحل پایانی نقشه فرش	۲	۵	
جمع		۱۶	۶۴	

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت و رنگ‌آمیزی و نقطه‌گذاری فرش هر منطقه، فهم تنوع، شایستگی استفاده از دانش در عمل، توانایی کار مستقل

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
شناخت شاهکارهای فرش ایران	شرکت سهامی فرش ایران		شرکت سهامی فرش ایران	۱۳۶۲
قالی و قالیچه‌های ایران	جواد یساولی		یساولی	۱۳۷۴
رنگ‌آمیزی نقشه فرش ایرانی	لطف‌الله شکری، محمدرضا قآنی		شمال پایدار	۱۳۹۴
آشنایی با رنگ‌آمیزی در آثار هنری ایرانیان از کهن‌ترین زمان تا دوره صفویه	جلیل ضیاء پور		اداره کل نگارش وزارت فرهنگ و هنر	۱۳۸۳

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش دستباف (با گرایش طراحی فرش) یا مدرک معادل هنری معادل ارشد با تخصص طراحی و رنگ‌آمیزی

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

کارگاه ۶۰ مترمربع با جمعیت ۱۵ نفر (بر اساس استاندارد فضای موردنیاز برای هر دانشجو)، میز نور

روش تدریس و ارائه درس

کارگاهی، تمرین و تکرار

روش سنجش و ارزشیابی درس

عملکردی، مشاهده رفتار، پوشه مجموعه کار و پروژه عملی بر اساس نظر و ارزیابی مدرس مربوطه از توانایی دانشجویان



۳-۱۲- درس مهارت‌های بافت در تولید فرش

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: بافت فارسی

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
۶۴	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: کسب مهارت در تکنیک‌های مختلف بافت فرش (چله‌کشی، گره‌زنی، پوددهی، شیرازه‌پیچی و قیچی‌زنی و پایین‌کشی)، تشخیص معایب فرش در مراحل مختلف تولید و شیوه‌های برطرف نمودن آن

الف- سرفصل آموزشی



ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۲	۲
۲	۴	۲
۳	۳	۲۵
۴	۳	۲۵
۵	۲	۴
۶	۲	۶
	۱۶	۶۴

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

توانایی تشخیص مواد اولیه موردنیاز در انواع مکانیزم‌ها، بالا رفتن سرعت عمل در گره‌زنی فرش، یادگیری انواع پوددهی، شناسایی معایب بافت و اصلاح آن، شایستگی استفاده از دانش در عمل، توانایی کار مستقل، مدیریت کار و کیفیت

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
فرش ایران سیری در مراحل تکمیل	شیرین صوراسرافیل		فرهنگسرا	۱۳۷۴
آموزش هنر قالی‌بافی	پوران‌دخت نیرومند		بازتاب	۱۳۸۹
فرش ایران، قالی‌بافی و تکنیک معاصر	ژان و دانیل بورکل	گلبرگ برزین	خانه فرهنگ گویا	۱۳۸۹
قالین	سید طاهر صباحی	اعظم نصیری	گویا	۱۳۹۳
اطلس قالی و فرش	دیوید بلک	نازیلا دریایی	بنیاد دانشنامه نگاری	۱۳۹۴

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش با سابقه حداقل ۳ سال در این زمینه یا استاد متخصص قالی‌بافی و آشنا با روش‌های تجاری‌بافی

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

کارگاه قالی‌بافی مجهز به تجهیزات بافت و دارهای قالی با ابعاد استاندارد تجاری، مساحت کارگاه ۶۰ مترمربع با جمعیت ۲۰ نفر (استاندارد موجود برای کارگاه بافت، سرانه ۴ مترمربع برای هر بافنده)



روش تدریس و ارائه درس

کارگاهی، تمرین و تکرار، پروژه

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون عملی و ارائه کار عملی، مشاهده رفتار

۳-۱۳- درس جغرافیای طرح و نقش فرش ایران

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: تحول و تطور نقوش در فرش ایران
هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت



هدف کلی درس: آشنایی با مناطق مهم فرش‌بافی ایران، طرح‌ها و اثرات جغرافیا در شکل‌گیری رنگ و طرح فرش

الف- سرفصل آموزشی

ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۱۳	مناطق مهم فرش‌بافی ایران در حوزه‌های شهری، روستایی، عشایری
-	۱۴	طرح‌ها و نقوش رایج در جغرافیای مناطق مهم فرش‌بافی
-	۵	اثرات جغرافیا، اقلیم و طبیعت مناطق مختلف در شکل‌گیری رنگ، طرح و نقش در فرش
-	۳۲	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

یادگیری و شناخت مناطق مهم فرش‌بافی ایران، کسب مهارت آموزشی در فهم اثرات جغرافیایی در شکل‌گیری رنگ و طرح فرش ایران، فهم تنوع، صلاحیت تجزیه و تحلیل و ترکیب

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۹۴	بنیاد دانشنامه نگاری	نازیلا دریایی	دیوید بلک	اطلس قالی و فرش
۱۳۹۲	یساولی		تورج ژوله	شناخت فرش، برخی مبانی نظری و زیرساخت‌های فکری
۱۳۸۱	یساولی		تورج ژوله	تحقیقاتی در فرش ایران
۱۳۷۵	تهران		شیرین صوراسرافیل، تورج ژوله	آشنایی با طرح‌های فرش ایران و جهان (۲)
۱۳۶۹	فرهنگسرا (یساولی)	مهین‌دخت صبا	سیسیل ادواردز	قالی ایران
۲۰۱۹	Hali Publications Limited		P.R.J.Ford	The Persian Carpet Tradition: Six Centuries of Design Evolution
۲۰۱۹	Hali Publications Limited		Hadi Makatabi	The Persian Carpet: Thr Forgotten years ۱۷۲۲-۱۸۷۲

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش یا تحقیقات هنر (دارای سوابق تحقیقاتی در حوزه فرش)

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

کلاس استاندارد مجهز به دستگاه‌های سمعی و بصری (ویدئو پروژکتور)



روش تدریس و ارائه درس

توضیحی، فیلم، اسلاید و تصویر

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم، گزارش فعالیت‌های تحقیقاتی

۳-۱۴- درس اقتصاد فرش

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: شناخت فرش جهان

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: آشنایی با جایگاه فرش‌بافی در اقتصاد ایران

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۴	موضوع علم اقتصاد و انواع آن (اقتصاد خرد، اقتصاد کلان)
-	۵	مفاهیم کلی و روش‌های تصمیم‌گیری اشخاص و مؤسسات (از جمله صاحبان نیروی کار و سرمایه، تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان) در فعالیتهای اقتصادی
-	۴	اقتصاد ایران و ویژگی‌های آن
-	۵	نقش فرش‌بافی در اقتصاد ایران (نقش فرش‌بافی در تولید ناخالص داخلی، ایجاد اشتغال، مهار تورم، تأمین درآمد، توسعه صادرات، برقراری عدالت اقتصادی و مقایسه آن با عملکرد سایر فعالیتهای عمده کشور)
-	۴	بررسی آماری میزان و ارزش تولید فرش دستباف در کشور، تولید به حساب خود، تولید به حساب دیگران و ویژگی‌های هر یک
-	۵	نظام‌های تولید (تأمین سرمایه، تأمین مواد اولیه، تأمین ابزارکار، بافت، کنترل کیفیت) فروش، صادرات، دریافت و پرداخت هزینه، نقاط قوت و ضعف هر یک
-	۵	بررسی نقاط عمده قوت و ضعف فرش‌بافی و فرصت‌ها و تهدیدهای پیش روی آن و تشریح جایگاه دانش‌آموختگان رشته فرش در بهبود و ارتقاء شرایط جاری در فرش‌بافی کشور
-	۳۲	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت و شناخت جایگاه فرش‌بافی در اقتصاد ایران، شایستگی بهبود و ارتقاء شرایط جاری
--

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۲۰۰۶	Simon & Schuster		Brain Murphy	The Root of Wiid Madder:Chasing the History, andLore of the Persian Carpet
۲۰۰۷	.LearnTobeRich.com Inc		James Orr and Bowman	Learn the Persian Carpets Online Business Networking Secrets

۱۳۶۲	گستره	یعقوب آژند	چارلز عیسوی	تاریخ اقتصادی ایران در قرن نوزدهم
۱۳۸۷	دانشگاه علم و صنعت		مسعود باباخانی، محمد آسیایی، بابک ابراهیمی، مینا راوشی	مبانی اقتصاد خرد
	نور علم		زهرا کریمی تکانلو	اقتصاد فرش



د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد اقتصاد یا فرش با تجربه ۳ سال کار در اقتصاد

مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس
کلاس استاندارد مجهز به ویدئو پروژکتور

روش تدریس و ارائه درس
توضیحی و مباحثه‌ای، تحقیقات

روش سنجش و ارزشیابی درس
آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم و گزارش فعالیت‌های تحقیقاتی

۳-۱۵- درس عملیات تکمیلی فرش

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: مهارت‌های بافت در تولید فرش

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۱	۲	تعداد واحد
۴۸	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: توان تحقیق، مطالعه و بررسی روش و اصول رایج در عملیات تکمیلی فرش به منظور کسب شایستگی‌های لازم برای اعمال‌نظر و ارائه راهکارهای مناسب در عملیات تکمیلی فرش با توجه به نوع و کیفیت ساختارهای آن‌ها



الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۱۲	۱۴
۲	۶	۱۲
۳	۶	۶
۴	۶	۸
۵	۲	۸
جمع		۴۸

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت در تکمیل مراحل پایانی بافت فرش، در پرداخت فرش، در سرویس‌کاری، شایستگی استفاده از دانش در عمل، توانایی کار مستقل، خلاقیت و ابتکار

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
شور، مراقبت و نگهداری فرش	زهرا احمدی		مرکز ملی فرش	۱۳۸۸
عملیات تکمیل فرش دستیاف	سید علی مجابی		دانشکده آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد	۱۳۸۹
تکنولوژی ویژه مرمت فرش	فربیا افتخاری‌راد		دولتمند	۱۳۸۲

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش یا صنایع دستی با ۳ سال سابقه کار مرتبط و تخصص مرمت فرش یا مدرک معادل هنری معادل ارشد و با تخصص مرمت فرش

مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس



مساحت حداقل ۱/۵ مترمربع برای هر دانشجو، تجهیزات شامل قلاب پشت در سایز متوسط فرش‌های ۳۱ نخ، دم‌باریک بدون عاج، قلاب خواب مشهد، چاقوی خواب رو، هیدرو کلر، پرمنگنات، رنگ‌های نخ و پشمی، درفش قیچی مخصوص رفوگری، چرم و نخ چرم، دم‌باریک و...

روش تدریس و ارائه درس

توضیحی، کارگروهی، کارگاهی، بازدید از کارگاه مرمت و قالی‌شویی

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون شناسایی (عیب‌یابی، رفع عیب و...)، عملکردی، گزارش فعالیت‌های بازدید، ایجاد پوشه کار (قطعه فرش مرمت‌شده و پرداخت‌شده با انواع تکنیک‌های آموزش داده شده)

۳-۱۶- درس طراحی فرش تکمیلی ۲

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: طراحی فرش تکمیلی ۱

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
۶۴	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: اجرای یک طرح و نقشه ابداعی و خلاقانه بر اساس مفاهیم، سنت‌ها و نقوش هنرهای مختلف

الف- سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۳	تعریف تحول، ساختارشکنی، نوآوری و خلاقیت
۱۸	۳	روش و اصول تغییر و تحول در ساختار فرش (تغییر در ابعاد، تغییر در فرم، تغییر در کاربرد)
۲۴	۶	روش و اصول استفاده و به‌کارگیری موتیف و نقوش ادوار مختلف تاریخی در طراحی نقشه فرش (دسته‌بندی موتیف‌ها و نقوش: تزئینی - مفهومی، شناخت معنا و مفاهیم موتیف‌ها و نقوش، اصول بیان و انتقال معنا با استفاده و ترکیب نقوش مختلف در یک اثر)
۲۲	۴	خلاقیت و نوآوری در رنگ‌آمیزی فرش مفاهیم و تأثیرات رنگ‌بندی نقوش در نقشه فرش و اصول اجرایی آن (رنگ‌بندی بر پایه سنت و فرهنگ، رنگ‌بندی بر پایه زیباشناختی و اصول هنری، رنگ‌بندی بر پایه مد و نوآوری)
۶۴	۱۶	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت در ایجاد طرح‌های نوآورانه و تغییر و تحول در ساختار فرش، به‌کارگیری نقوش و رنگ‌آمیزی‌های متنوع، مبانی دانش فنی عمومی، شایستگی استفاده از دانش در عمل

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
درباره خلاقیت	دیوید بوهم	محمدعلی حسین‌نژاد	ساقی	۱۳۸۱
روانشناسی خلاقیت	حمزه گنجی، مهدی گنجی		ساوالان	۱۳۹۰
طرح و نقش فرش ایران	محمدعلی رجبی		فرهنگستان هنر	۱۳۸۷
طراحی قالی و تذهیب	حسین طاهرزاده بهزاد		یساولی	۱۳۷۱
The New Color Mixing Companion	Josie Lewis		Quarry Books	۲۰۱۹
Steal Like an Artist: ۱۰ Things Nobody Told You About Being Creative	Austin Kleon		Workman	۲۰۱۲

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش دستباف (با گرایش طراحی فرش)

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

کارگاه ۶۰ مترمربع با جمعیت ۱۵ نفر (بر اساس استاندارد فضای موردنیاز برای هر دانشجو ۴ مترمربع)



روش تدریس و ارائه درس

کارگاهی، تمرین و تکرار، تحقیقات

روش سنجش و ارزشیابی درس

عملکردی، مشاهده رفتار، پوشه مجموعه کار و پروژه عملی بر اساس ارزیابی مدرس از عملکرد و توانایی دانشجویان

۳-۱۷- درس حفاظت و مرمت فرش

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: عملیات تکمیلی فرش

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۲	۱	تعداد واحد
۹۶	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با مفاهیم حفاظت و مرمت فرش، شناسایی عوامل مؤثر در بروز معایب و انواع معایب، شناخت ابزارها و مواد کاربردی در حفاظت و مرمت فرش

الف- سرفصل آموزشی



ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۲	-
۲	۲	۳
۳	۲	۳
۴	۲	۳
۵	۲	۳
۶	۱	۶
۷	۱	۶
۸	۱	۱۴
۹	۱	۱۴
۱۰	۱	۱۰
۱۱	-	۲۰
۱۲	-	۸
۱۳	۱	۳
	۱۶	۹۶

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت در یادگیری انواع روش‌های کنترل آسیب‌های فرش، در رفع آسیب‌دیدگی‌ها، شایستگی در شناخت اصول مراقبت و استفاده از دانش در عمل، توانایی کار مستقل، خلاقیت و ابتکار، پایه‌گذاری مبانی دانش حرفه‌ای، مدیریت کار و کیفیت، امانت‌داری

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
مرمت قالی و زیرانداز	بیژن اربابی		دانشگاه هنر	۱۳۸۶
تکنولوژی ویژه مرمت	فریبا افتخاری راد		دولتمند	۱۳۸۲
تعمیرات فرش (رفوگری)	م.سمیع زاده		اداره تدوین متون و مرکز نشر	۱۳۷۵



د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش یا صنایع دستی و تخصص مرمت فرش با ۳ سال سابقه کار یا مدرک معادل هنری ارشد با تخصص مرمت

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

مساحت حداقل ۱/۵ مترمربع برای هر دانشجو، تجهیزات شامل قالب پشت در سایز متوسط فرش‌های ۲۱ و ۳۱ رج، دم‌باریک بدون عاج، قالب خواب مشهد، چاقوی خواب رو، هیدرو کلر، پرمنگنات، رنگ‌های نخ و پشمی، درفش، قیچی مخصوص رفوگری، چرم و نخ چرم، دم‌باریک و...

روش تدریس و ارائه درس

سخنرانی، کار گروهی، کارگاهی، بازدید از کارگاه مرمت و بازار فرش

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون شناسایی (عیب‌یابی، رفع عیب و...)، عملکردی، گزارش فعالیت‌های بازدید، ایجاد پوشه کار (قطعه فرش مرمت‌شده با انواع تکنیک‌های آموزش داده شده)

۳-۱۸- درس بافت‌های ترکیبی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: مهارت‌های بافت در تولید فرش

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: آشنایی و خلاقیت در کاربرد مواد مصرفی به روش‌های دیگر و تکنیک تاپستری و بافت‌های ترکیبی مدرن

الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۴	-
۲	۴	۲
۳	۳	۴
۴	۳	۱۶
۵	۲	۲۶
جمع		۴۸

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت در خلاقیت و نوآوری در کاربرد انواع مواد، در تکنیک تاپستری و انواع روش‌های مدرن، خلاقیت و ابتکار، شایستگی استفاده از دانش در عمل

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
فرش ایران، قالی‌بافی و تکنیک معاصر	ژان و دانیل بورکل	گلبرگ برزین	خانه فرهنگ گویا	۱۳۸۹
روانشناسی خلاقیت	حمزه گنجی، مهدی گنجی		ساوالان	۱۳۹۰
تاپستری	زهرا رسول‌زاده نمین		فرهنگسرای میردشتی	۱۳۹۲
Contemporary	Carol K. Russel		Schiffer	۲۰۱۵

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش دستباف با تخصص بافت و ۳ سال سابقه کار

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

مساحت کارگاه ۶۰ مترمربع با جمعیت ۱۵ نفر (استاندارد موجود برای کارگاه بافت، سرانه ۴ مترمربع برای هر بافنده)



روش تدریس و ارائه درس

کارگاهی، تمرین و تکرار، پروژه

روش سنجش و ارزشیابی درس

عملکردی، مشاهده رفتار، تولید نمونه کار

۳-۱۹- درس مدیریت تولید فرش

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: ایجاد توانایی مدیریتی جهت برنامه‌ریزی، راه‌اندازی و اداره واحدهای تولیدی فرش و آشنایی با مراحل تکمیلی و صادرات فرش

الف- سرفصل آموزشی



ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۳	-
۲	۳	-
۳	۳	-
۴	۳	-
۵	۲	-
۶	۳	-
۷	۳	-
۸	۳	-
۹	۳	-
۱۰	۳	-
۱۱	۳	-
	۳۲	-

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت در برنامه‌ریزی، راه‌اندازی و اداره کارگاه فرش، در مراحل تکمیل و صادرات فرش، شایستگی تفکر منطقی، انتقادی، تحلیلی، کارگروهمی، مدیریت منابع، اخلاق حرفه‌ای و کاری، ارتباط مؤثر، مدیریت کار و کیفیت

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
مدیریت هنر- صنعت فرش ایران	فضل الله حشمتی رضوی		سمت	۱۳۸۱
اصول مدیریت	علی رضاییان		سمت	۱۳۹۰
مدیریت تولید	سید مهدی الوانی، نصرالله میرشفیعی		آستان قدس رضوی علوم، تحقیقات و فن آوری	۱۳۸۰
مدیریت تولید و هنر صنعت فرش دستباف	رضا الله داد		شابک	۱۳۹۰



د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد فرش یا مدیریت با تخصص مدیریت فرش دستباف

مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس
کلاس استاندارد مجهز به ویدئو پروژکتور و وایت برد

روش تدریس و ارائه درس
توضیحی و بازدید از مراکز تولید فرش

روش سنجش و ارزشیابی درس
آزمون میان ترم و پایان ترم و ارائه گزارش کار از مراکز بازدید شده

۳-۲۰- درس تحقیقات در فرش

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با اصول روش تحقیق و تحقیقات در فرش و ارتقاء توان تحقیقاتی آن‌ها به منظور مطالعه، جستجو و شناخت در زمینه‌های مختلف فرش ایران

الف- سرفصل آموزشی



ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۱	-
۲	۱	-
۳	۲	-
۴	۱	-
۵	۱	-
۶	۱	-
۷	۲	-
۸	۱	-
۹	۲	-
۱۰	۲	-
۱۱	۲	-
۱۲	-	۲۶
۱۳	-	۶
	۱۶	۳۲

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت در شناخت اصول روش تحقیق و تحقیقات در فرش، شایستگی استفاده از متون و منابع، کسب مهارت در تهیه و تنظیم یک مقاله، ارتباط مؤثر، پایه‌گذاری مبانی دانش حرفه‌ای، مبانی دانش فنی و عمومی، فهم تنوع

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۹۶	مرکز ملی فرش		فضل الله حشمتی رضوی	مبانی و روش های تحقیق در فرش دستباف ایران
	جامعه شناسان		خلیل میرزایی	شیوه های عملی مقاله نویسی
	روانشناسی و هنر		محمد نایب پور	روش های تحقیق، پایان نامه نویسی و مقاله نویسی
	نگاه دانش		حسین خنیفر، ناهد مسلمی	اصول و مبانی روش های تحقیقات کیفی (جلد اول)
۱۳۹۹	سمت		محمد رضا حافظ نیا	مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی



د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد فرش یا تحقیقات هنر دارای سوابق تحقیقاتی در حوزه فرش

مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس
کلاس استاندارد مجهز به وایت برد و ویدئو پروژکتور

روش تدریس و ارائه درس
سخنرانی، مباحثه ای، مطالعه موردی

روش سنجش و ارزشیابی درس
تحقیق و ارائه مقاله

۳-۲۱- درس زبان تخصصی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: استفاده از متون انگلیسی و تقویت مهارت‌های خواندن و درک مفاهیم تخصصی فرش

الف- سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۲	۱ شناسایی منابع و متون تخصصی و فنی فرش
-	۱۰	۲ لغات و اصطلاحات تخصصی و فنی فرش
-	۶	۳ اصول و فنون ترجمه متون تخصصی و فنی
-	۱۴	۴ ترجمه متون تخصصی منتخب در زمینه بافت، طراحی، رنگ، رنگرزی و مرمت و ...
-	۳۲	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

کسب مهارت در استفاده از متون انگلیسی، شایستگی فهم و ترجمه متون انگلیسی در زمینه فرش، ارتباط مؤثر، پایه‌گذاری مبنای دانش حرفه‌ای

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
فرهنگ فرش دستباف (دوزبانه)	سید جلال‌الدین بصام		بنیاد دانشنامه نگاری ایران	۱۳۹۲
فرهنگ دو زبانه کاربردی تخصصی واژگان فرش	امیرحسین عصاره و علی آقا کابلی		گلدسته	۱۳۸۱
Encyclopedia Iranica	Ehsan Yarshater		United States	۱۹۸۲
The Atlas of Rugs and Carpets	David Black		Tiger books	۱۹۹۲
Technical Book for the Students of Carpet Art	حسن خاتمی، حسن عزیزی		پژوهشگر برتر	۱۳۹۹

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد گروه هنر مسلط به متون تخصصی فرش دستباف و آشنا به ترجمه متون انگلیسی به فارسی و بالعکس



مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس

کلاس استاندارد مجهز به امکانات سمعی و بصری و رایانه‌ای

روش تدریس و ارائه درس

مباحثه‌ای (فردی و جمعی)، توضیحی و عملی

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم، ارائه ترجمه‌های فردی، کلاسی یا نهایی

۳-۲۲- درس پروژه

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: نیمسال آخر- تحقیقات در فرش

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۲	۰	تعداد واحد
۹۶	۰	تعداد ساعت

هدف کلی درس: هدایت به کسب مهارت بیشتر از طریق مطالعه و تحقیق با تأکید بر کار عملی در یکی از شاخه‌های مرتبط با فرش



الف- سرفصل آموزشی

ردیف	ریز محتوا	(ساعت)	
		نظری	عملی
۱	زیر نظر یکی از اساتید باتجربه و متخصص در زمینه‌ها و شاخه‌های مختلف فرش نظیر بافت، رنگ‌رزی، مرمت، طراحی دستی یا کامپیوتری و دیگر مباحث آموزشی دوره تحصیلی و همچنین مباحثی که فرصت و مجال ارائه آن‌ها در طول دوره تحصیلی در دانشگاه وجود نداشته است. دانشجوی پروژه نهایی خود را بر اساس علاقه و توانایی و توصیه گروه آموزشی انتخاب و نسبت به تهیه آن در طول یک نیم سال تحصیلی اقدام می‌کند.	-	۲
	جمع	-	۹۶

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

خلاقیت و ابتکار، مهارت‌های مدیریت اطلاعات، قابلیت انتقادی و انتقاد از خود، توانایی کار مستقل

ج- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد فرش یا تحقیقات هنر (دارای سوابق تحقیقاتی در حوزه فرش)

روش تدریس و ارائه درس
توضیحی و کارگاهی از طریق تبادل نظر بین استاد و دانشجو با تأکید بر اجرای کار عملی

روش سنجش و ارزشیابی درس
مجموعه کارهای عملی ارائه شده با توجه به موضوع انتخابی به وسیله دانشجو به همراه ارائه گزارش مکتوب و مصور، روند کار عملی از ابتدا تا تکمیل آن در پایان نیم سال تحصیلی به صورت جمعی از اساتید مورد قضاوت و ارزیابی قرار می‌گیرد.

۳-۲۳- درس کارآموزی

نوع درس: تخصصی

پیش‌نیاز: نیمسال آخر

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۱	۰	تعداد واحد
۱۲۰	۰	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی نزدیک با محیط کار در زمینه‌های مختلف فرش و افزایش مهارت‌های فردی و امکان ایجاد زمینه جذب و به‌کارگیری پس از فراغت از تحصیل

الف- سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	(ساعت)
۱	-	هدایت دانشجویان به حضور و فعالیت در یکی از مکان‌های تولیدی، اقتصادی، اجتماعی، موزه‌ها، کارخانه‌ها و کارگاه‌های تولید مواد اولیه، مجتمع‌ها و کارگاه‌های طراحی، بافت، رنگ‌رزی، مرمت، شور و عملیات تکمیلی فرش از نوع دولتی و یا خصوصی معتبر و یا آموزشگاه‌های فرش، در محدوده محل سکونت یا منطقه دانشگاهی رشته فرش
۱۲۰	-	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت محیط کار در زمینه‌های مختلف فرش، شایستگی مهارت افزایی، شایستگی امکان جذب، پایه‌گذاری مبانی دانش حرفه‌ای، فهم تنوع، کار گروهی، فهم مسائل اخلاقی، شایستگی انطباق با شرایط جدید، توانایی کار مستقل، خودکارآمدی

ج- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد فرش

روش تدریس و ارائه درس
آموزش عملی از طریق معرفی دانشجویان به یکی از مراکز فعال در زمینه‌های مختلف فرش

روش سنجش و ارزشیابی درس
تایید و اظهار نظر سرپرست سازمان، کارگاه یا واحد مربوطه، گزارش تهیه شده از دوره کارآموزی

۳-۲۴- درس طراحی گلیم

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: طرح و نقش گلیم

هم‌نیاز: -

هدف کلی درس: طراحی نقوش گلیم و اجرای رنگ‌آمیزی

الف- سرفصل آموزشی

عملی	نظری	
۲	۰	تعداد واحد
۶۴	۰	تعداد ساعت



ریز محتوا		ردیف
عملی	نظری	
۱۰	-	۱ طرح، نقش و نقش‌مایه‌های حوزه‌های مختلف (تمرین عملی)
۴	-	۲ محاسبه و تقسیم‌بندی اجزاء نقش گلیم بر روی کاغذ شطرنجی
۶	-	۳ انتقال طرح و نقش گلیم بر روی کاغذ شطرنجی
۲۰	-	۴ اجراء و رنگ‌آمیزی نقش گلیم
۲۴	-	۵ طراحی حداقل دو نمونه طرح گلیم جدید بر اساس نقوش گلیم‌های یکی از حوزه‌های مطرح کشور
۶۴	-	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

طراحی نقوش گلیم و اجرای رنگ‌آمیزی آن، شایستگی استفاده از دانش در عمل
--

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۷۵	سروش		سیروس پرهام	دستبافته‌های عشایری و روستایی فارس
۱۳۸۱	سروش		زهرا جزایری	شناخت گلیم
۱۳۷۵	فرهنگسرا	کرامت‌الله افسر	آلستر هال	گلیم ایران
۱۳۹۴	ویژه نشر		طاہر صباحی	گلیم: چکیده‌ای از تاریخ و هنر تخت‌بافته‌های شرقی
۱۳۹۲	سیمای دانش، آذر		سیده مهسا هاشمی، پروین محمدپور نجاتیان، سارا سادات مکیان، حسین یاوری	شناخت گلیم و گلیم مانده‌های ایران

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد فرش



مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس
کارگاه طراحی با میز تخت

روش تدریس و ارائه درس
کارگاهی، تمرین و تکرار

روش سنجش و ارزشیابی درس
عملکردی، مشاهده رفتار، تولید نمونه کار

۳-۲۵- درس حفاظت و مرمت گلیم

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: گلیم‌بافی پیشرفته

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۴۸	۱۶	تعداد ساعت



ریز محتوا		ردیف
عملی	نظری	
-	۱	۱ معرفی ابزار و مواد مورد استفاده در مرمت گلیم
-	۲	۲ انواع عوامل آسیب‌زا در گلیم
۴	۲	۳ انواع عیوب و آسیب‌های گلیم
۸	۲	۴ استحکام‌بخشی و مقاوم‌سازی بخش‌های آسیب‌دیده
۴	۲	۵ غبارگیری و شستشوی گلیم آسیب‌دیده
۸	۲	۶ تشخیص ویژگی‌های فنی بافت گلیم آسیب‌دیده و اتخاذ تکنیک و روش مناسب مرمت
۸	۲	۷ پودکشی، تارکشی و اجرای نقشه در انواع گلیم (ساده، چاک‌دار، سوزنی، ورنی و ...)
۸	۲	۸ تارکشی، پودکشی و اجرای نقشه در گلیم پود آزاد یا پود آویز
۸	۱	۹ شیرازه پیچی انواع گلیم
۴۸	۱۶	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت انواع عیوب و آسیب‌های گلیم، کسب مهارت در مرمت گلیم، شایستگی استفاده از دانش در عمل، توانایی کار مستقل، خلاقیت و ابتکار، تفکر منطقی، امانت‌داری

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
مرمت قالی و زیرانداز	بیژن اربابی		دانشگاه هنر	۱۳۹۰
آموزش رفوگری و مرمت قالی	فاطمه فقیری‌زاده		بارتاب	۱۳۹۰
شناخت گلیم و گلیم‌ماندهای ایران	سیده مهسا هاشمی، پروین محمدپور نجاتیان، سارا سادات مکیان، حسین یآوری		سیمای دانش، آذر	۱۳۹۲

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش یا صنایع دستی با سابقه حداقل ۳ سال در این زمینه، استاد باتجربه دارای مدرک معادل هنری

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

مساحت حداقل ۱/۵ مترمربع برای هر دانشجو، تجهیزات شامل قالب پشت در سایز متوسط فرش‌های ۲۱ رج، دم‌باریک و قلیچی مخصوص، چاقوی خواب مشهد، چاقوی خواب رو، هیدرو کلر، پرمنگنات، رنگ‌های نخ و پشمی، درفش، قلیچی مخصوص، رفوگری، چرم و نخ چرم، دم‌باریک و ...



روش تدریس و ارائه درس

توضیحی، کار گروهی، کارگاهی، بازدید از کارگاه مرمت

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون شناسایی (عیب‌یابی، رفع عیب و...)، عملکردی، گزارش فعالیت‌های بازدید، ایجاد پوشه کار (قطعه گلیم مرمت‌شده با انواع تکنیک‌های آموزش داده شده)

۳-۲۶- درس خوش‌نویسی در فرش ایران

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۱	۱	تعداد واحد
۳۲	۱۶	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با نقش خوش‌نویسی در فرش ایران از جنبه‌های مختلف کاربردی و تزئینی

الف- سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۲	۱ انواع خط نگاره‌های به‌کاررفته در فرش (کوفی، نسخ، ثلث و نستعلیق)
-	۲	۲ زبان خط نگاره‌های به‌کاررفته در فرش (فارسی، عربی، ترکی، لاتین، عربی یا میخی)
-	۳	۳ موضوعات خط نگاره‌های به‌کاررفته در فرش (غنائی، تاریخی، مذهبی، رزمی، تقدیم‌نامه، توصیف شخصیت‌ها و مکان‌ها)
-	۲	۴ چگونگی پیدایش اصول، قواعد و موارد کاربرد هر یک از خطوط یادشده
-	۲	۵ اصول دوازده‌گانه خط
۴	۳	۶ اصول کتاب چلیپانویسی، کتیبه‌نویسی
۲۸	-	۷ حروف یکی از خطوط نستعلیق، نسخ، ثلث، کوفی و تمرین در فراگیری آن
۳۲	۱۶	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت انواع خطوط و کسب مهارت عملی در حداقل یک نمونه از آن‌ها و کاربرد آن، شایستگی بهبود و ارتقاء شرایط جاری

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۴۹	بی جا		علی راهجیری	تاریخ مختصر خط و سیر خوش‌نویسی در ایران
۱۳۹۷	موسسه متن و ترجمه آثار هنری		شیلا بلر	خوش‌نویسی اسلامی
۱۳۷۷	سروش		سید رضا خشکنابی	ادب و عرفان در قالی ایران

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد کتابت و نگارگری یا صنایع دستی با گرایش خوش‌نویسی

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

کارگاهی با میز تخت



روش تدریس و ارائه درس

توضیحی و عملی خوش‌نویسی

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم و کار عملی و ارائه طرح توسط دانشجو

۳-۲۷- درس شناخت فرش‌های موزه‌ای ایران

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با خصوصیات و ویژگی‌های فرش‌های موزه‌ای ایران در داخل و خارج کشور از طریق بازدید در خصوص این‌گونه آثار

الف- سرفصل آموزشی



ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۱۰	-
۲	۱۰	-
۳	۵	-
۴	۴	-
۵	۳	-
	۳۲	-

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

تشخیص فرش‌های موزه‌ای ایران، شایستگی بررسی آثار موجود

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۸۰	موزه فرش ایران و بنیاد یادگارهای فرهنگی		لیلا دادگر	فرش ایران (مجموعه‌ای از موزه فرش ایران)
	موزه دفینه		امیرعلی جوادیان	قالیچه‌های موزه دفینه
	یساولی		تورج ژوله	گنجینه ملی فرش ایران
	برگ نو		تورج ژوله	گنجینه‌های نهان



د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

<p>ویژگی‌های مدرس</p> <p>حداقل کارشناسی ارشد فرش یا موزه‌داری یا مرمت یا تحقیقات هنر (دارای سوابق تحقیقاتی در حوزه فرش)</p>
<p>مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس</p> <p>کلاس استاندارد مجهز به ویدئو پروژکتور</p>
<p>روش تدریس و ارائه درس</p> <p>سخنرانی و ارائه فیلم و عکس و بازدید از موزه‌های موجود</p>
<p>روش سنجش و ارزشیابی درس</p> <p>آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم و پروژه</p>

۳-۲۸- درس پیشگامان فرش ایران

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با افراد برجسته و شاخص در زمینه‌های مختلف فرش ایران و شیوه کار آنها

الف- سرفصل آموزشی



ردیف		ریز محتوا
عملی	نظری	
-	۴	طراحان بزرگ مکتب اول صفویه (تبریز و قزوین)
-	۴	طراحان بزرگ مکتب دوم صفویه (اصفهان) و بازرگانان دربار شاه‌عباس اول
-	۴	طراحان بزرگ زندیه و افشاریه
-	۸	طراحان، بافندگان، رنگرزان و تولیدکنندگان دوره قاجاریه
-	۱۲	طراحان، بافندگان، رنگرزان، مرمت‌گران و تولیدکنندگان معاصر مناطق مهم فرش‌بافی ایران (اصفهان، آذربایجان، کاشان، خراسان، کرمان، ساروق، قم، کردستان، همدان و سایر مناطق)
-	۳۲	جمع

ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت فعالان شاخص حوزه‌های مختلف فرش ایران و شیوه کار اساتید طراحی، مبانی دانش فنی و عمومی، فهم تنوع
--

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

عنوان	مؤلف	مترجم	ناشر	سال انتشار
طراحان بزرگ فرش ایران	شیرین صوراسرافیل		پیکان	۱۳۷۱
تحقیقاتی در فرش ایران	تورج ژوله		یساولی	۱۳۸۲
شناخت شاهکارهای فرش ایران	تورج ژوله، علی حصوری، جعفر پاکدست		شرکت سهامی فرش ایران	۱۳۸۴

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس

حداقل کارشناسی ارشد فرش با تخصص طراحی یا تحقیقات هنر با زمینه تحقیقاتی در حوزه فرش دستباف

مساحت، تجهیزات و وسایل موردنیاز درس

کلاس استاندارد مجهز به ویدئو پروژکتور

روش تدریس و ارائه درس

سخنرانی، عکس و فیلم و در صورت امکان بازدید از کارگاه‌های طراحی اساتید معاصر

روش سنجش و ارزشیابی درس

آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم و ارائه تحقیق



۳-۲۹- درس هنرهای صناعی ایران

نوع درس: اختیاری

پیش‌نیاز: -

هم‌نیاز: -

عملی	نظری	
۰	۲	تعداد واحد
۰	۳۲	تعداد ساعت

هدف کلی درس: آشنایی با هنرهای صناعی، انواع، اجزاء، ویژگی‌ها و تولید و مناطق تولیدی هریک از آن‌ها

الف- سرفصل آموزشی



ردیف	ریز محتوا	
	نظری	عملی
۱	۳	-
۲	۴	-
۳	۶	-
۴	۴	-
۵	۴	-
۶	۴	-
۷	۳	-
۸	۴	-

		نمدمالی (معرفی، انواع و اجزاء، شیوه‌های تولید و تزیین، مناطق مهم تولید نمدمالی) هنرهای سنگی (معرفی، انواع و اجزاء، شیوه‌های تولید و تزیین، مناطق مهم تولید هنرهای سنگی) و ...
-	۳۲	جمع



ب- مهارت‌های عمومی و تخصصی مورد انتظار

شناخت انواع هنرهای صناعی، مبانی دانش فنی و عمومی، فهم تنوع

ج- منابع درسی پیشنهادی (حداقل سه منبع فارسی و خارجی)

سال انتشار	ناشر	مترجم	مؤلف	عنوان
۱۳۶۴	ترجمه و نشر کتاب	مسعود رجب نیا	کریستین پرایس	تاریخ هنر اسلامی
۱۳۶۵	مرکز اسناد انقلاب اسلامی	عبداله فریار	م. س دیماندا	راهنمای صنایع اسلامی
۱۳۷۴	نشر و تحقیقات فرزانه روز	پرویز مرزبان	ر. دبلیو. فریه	هنرهای ایران
۱۳۹۹	مهکامه		حسین یاوری	شناخت صنایع دستی ایران
۱۳۹۴	سیمای دانش، آذر		فاطمه عرفانی، حسین یاوری	هنرهای سنتی ایران در یک نگاه
۱۳۹۳	سیمای دانش		سید ابوالقاسم سید صدر	دایره المعارف هنرهای صنایع دستی و حرف مربوط به آن
۱۳۸۹	علمی و فرهنگی	سیروس ابراهیم‌زاده	هانس وولف	صنایع دستی کهن ایران
۱۹۹۶	Mazda Pub		Jay & Sumi Gluck	A Survey of Persian Handicraft

د- استانداردهای آموزشی (شرایط آموزشی و یادگیری مطلوب درس)

ویژگی‌های مدرس
حداقل کارشناسی ارشد صنایع دستی یا تحقیقات هنر

مساحت، تجهیزات و وسایل مورد نیاز درس
کلاس استاندارد مجهز به ویدئو پروژکتور

روش تدریس و ارائه درس
سخنرانی، مباحثه‌ای، تحقیق، ارائه فیلم روش کار و حداقل ۲ بازدید از کارگاه‌های صنایع دستی

روش سنجش و ارزشیابی درس
آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم و گزارش فعالیت تحقیقاتی



پیوست‌ها

پیوست یک

تجهیزات استاندارد موردنیاز دوره کارشناسی ناپیوسته رشته فرش دستباف

ردیف	تجهیزات سرمایه‌ای	تجهیزات نیمه سرمایه‌ای
۱	دار قالی و گلیم- کمد ابزار و تجهیزات فرش بافی - متر نواری- میز کار- مداد و خطکش و خودکار	مواد فرش بافی و گلیم بافی
۲	ویدئو پروژکتور	چله از جنس پشم- ابریشم و پنبه چلیپا از رج شماره‌های مختلف و متنوع- خامه- پودر
۳	میز نور	مواد رنگزای طبیعی و شیمیایی
۴	میز طراحی	مواد آزمایشگاه شیمی و رنگ
۵	یک سیستم رایانه‌ای برای هر دانشجو- نرم افزارهای تخصصی فرش (آخرین نسخه)، قلم نوری و ...	مواد آزمایشگاه فیزیک نور
۶	ابزار و تجهیزات آزمایشگاهی	مواد آزمایشگاهی شیمیایی
۷	ابزار و تجهیزات رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی و طبیعی	مواد مرمت فرش
۹	کیت فیزیک نور	
۱۰	ابزار مرمت فرش	
۱۱	ابزار پرداخت و دارکشی	
۱۲	سیستم آب و سینک	
۱۳	هیتر	
۱۴	هود آزمایشگاهی	
۱۵	سیستم حرارتی	
۱۶	کابینت نور	
۱۷	پاتیل رنگرزی	
۱۸	دستگاه ثبات مالشی	
۱۹	اتو	



پیوست دو

نیروی انسانی استاندارد مورد نیاز دوره کارشناسی ناپیوسته فرش دستباف

ردیف	عنوان مدرک تحصیلی	دوره			سابقه تدریس و تجربه کاری	دروس مجاز به تدریس
		کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکترا		
۱	فرش		✓		۳ سال	بافت فارسی، طراحی تکمیلی فرش و ۲، رنگ آمیزی نقشه های فرش ایران، مهارت های بافت در تولید فرش، جغرافیای طرح و نقش فرش ایران، حفاظت و مرمت فرش، شناخت فرش جهان، طراحی فرش تکمیلی ۱ و ۲، بافت ترکیبی، رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی، رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی، پروژه، گلیم بافی پیشرفته
۲	صنایع دستی		✓		۳ سال	هنرهای صناعی ایران، بافت فارسی، گلیم بافی پیشرفته
۳	تحقیقات هنر		✓	✓	۳ سال	تحقیقات در فرش، جغرافیای طرح و نقش فرش ایران، تحول و تطور نقوش در فرش ایران، شناخت فرش های موزه ای ایران، پیشگامان فرش ایران، هنرهای صناعی ایران، پروژه
۴	اقتصاد		✓	✓	۳ سال	اقتصاد فرش
۵	درجه هنری		✓	✓	۳ سال	بافت فارسی، طراحی فرش تکمیلی ۱ و ۲، مهارت های بافت در تولید فرش
۶	مهندسی نساجی		✓	✓	۳ سال	رنگرزی با مواد رنگزای شیمیایی، رنگرزی با مواد رنگزای طبیعی، فیزیک الیاف و آزمایشگاه
۷	مدیریت		✓		۳ سال	مدیریت تولید فرش

